7/5753

T.C.
Başbakanlık
Devlet Bakanı ve Başbakan Yardımcılığı

Sayı : B.02.0.18 /080 20./02/2002

Konu : Soru Önergesi

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Aksaray Milletvekili Sayın Sadi SOMUNCUOĞLU tarafından Türkiye-AB İlişkileri hakkında verilmiş olan yazılı soru önergesinin cevapları ekte takdim kılınmaktadır.

Saygılarımla arz ederim.

Mesut YILMAZ
Devlet Bakanı ve Başbakan Yardımcısı

Eki : 1

Dağıtım :

Gereği İçin : TBMM Başkanlığına

Bilgi İçin : Başbakanlığa

1. Avrupa Birliği 1993 yılında birliğe yeni katılacak ülkeler için bugün adına Kopenhag kriterleri denen bazı kuralları ortaya koymuştur. Bu kriterler çerçevesinde, idam cezasını da içeren siyasi kriterler, tam üyelik müzakerelerinin başlaması için bir ön koşul niteliğindedir. Türkiye'nin tam üyelik müzakerelerine başlayabilmesi için idam cezası da dahil olmak üzere siyasi kriterler kapsamındaki ihtiyaçları tamamlaması gerekmektedir.

   Siyasi kriterler ile diğer kriterler arasındaki temel fark, diğer kriterlerin tam üyelik müzakereleri sırasında ve hatta tam üye olunduktan sonra da yerine getirilebilmesidir.

2. Avrupa Birliği ile ilişkilerimizde Türkiye'nin bazı ciddi olumsuzluklarla karşı karşıya geldiği muhakkaktır. Bu olumsuzlukların başlıca nedeni, Türkiye'nin Avrupa Birliğine üye olmamasıdır. Zira, çoğu zaman oybirliğiyle alınan kararlar çeşitli siyasi mülahazalardan haksız yere etkilenmiştir. Demokrasi, insan hakları, işkence iddiaları, düşünce ve ifade özgürlüğü gibi alanlarda bazı eksikliklerimizin bulunduğu malumdur. Bu eksiklikler giderilmeden Türkiye'nin değil Avrupa Birliğine tam üye olması, müzakerelere başlaması dahi fevkalade güçtür. Esasen vatandaşlarımız için gerekli olan bu hak ve özgürlükleri kısıtlama imkanımızın bulunmadığı düşünülmektedir.

   Gümrük Birliği çerçevesinde Avrupa Biriliğinin Yunanistan vetosuyla Türkiye'ye karşı yükümlülüklerini yerine getirmemiş olduğu bir gerçektir. Bu haksızlık hükümetimizin ısrarlı girişimleriyle giderilmiş MEDA Programı ve Avrupa Yatırım Bankasının Akdeniz Ülkelerindeki Diğer Mali Anlaşmaları Çerçevesinde Mali ve Teknik İşbirliğinin Uygulanmasına İlişkin Çerçeve Anlaşması ile 10 Eylül 2000 tarihinden itibaren her hangi bir siyasi baskıya maruz bırakılmaktan kurtarılmıştır.

   Türk işçilerinin serbest dolaşımı Avrupa Birliği ile tam üyelik müzakereleri sırasında ele alınması gerekecek son derece önemli bir konudur.

   Hükümetimiz Kıbrıs konusunu Avrupa Birliği üyeliğimiz için hiçbir zaman bir ön şart olarak görmemiş ve bu konuda çok kararlı bir politika izlemiştir.

   Avrupa Birliği tarafından hazırlanan terör örgütleri listelerine ülkemizde terör eylemlerinin içinde bulunmuş bazı örgüt ve oluşumların dahil edilmesi yönünde ısrarlı girişimler Dışişleri Bakanlığınca sürdürülmektedir.

3. Türkiye'nin eksikliklerinden bahsederken sürekli olarak açıkladığım husus, insan hakları, demokrasi ve hukukun üstünlüğü ilkelerinin yaşama geçirilmesidir. Bunlar Türkiye'de hemen hemen herkesin üzerinde görüş belirttiği konulardır. Bunun dışında azınlıklar ile Kıbrıs ve Ege konularında bir süreklilik taşıyan ve Devletimiz politikası haline gelen tutumumuzdan farklı bir yaklaşım sözkonusu değildir.

4. Türkiye gerek Avrupa Birliği üyesi ülkeler, gerek Avrupa Birliği kurumları nezdinde her düzeyde yapılan görüşme ve girişimlerinde, GKRY'nin Avrupa Birliği üyeliğine kabul edildiği takdirde adanın bölünmüşlüğünün kalıcı hale geleceğini ve Türkiye'nin de buna sert tepki göstereceğini, ayrıca sadece Türkiye-AB ilişkileri, Türk-Yunan ilişkileri değil Doğu Akdeniz'in güvenlik ve istikrarının da tehlikeye gireceğini dile getirmektedir.

   Bu bağlamda, Kıbrıs'ta ahiren Sayın Denktaş'ın girişimiyle başlayan doğrudan görüşmelerin yarattığı olumlu ortamda Avrupa Birliğinin Rum tarafına da baskı yapmaya başladığı anlaşılmaktadır.

5. GKRY'nin Avrupa Birliğine üyelik başvurusu öncelikle yasal temelden yoksun ve 1960 Antlaşmalarıyla da çelişen bir başvurudur. Bu başvuru aynı zamanda Kıbrıs'la ilgili BM müzakere sürecinin ruhuna ters düşmekte ve Avrupa Birliğinin kendi demokratik ilke ve değerlerine de aykırı bir durum yansıtmaktadır. Zira bu başvuru Türk kesiminin onayı alınmaksızın yapılmıştır. Birlik Kıbrıs sorunu çözümlenmeden GKRY'nin başvurusunu kabul etmekle bir hata etmiştir.

6. Avrupa Birliğine, Kıbrıs sorunuyla Türkiye'nin Avrupa Birliğine tam üyelik süreci arasında bir bağlantı kurulmasının ve tüm adayı temsil eden anayasal bir hükümeti bile bulunmayan GKRY'nin adeta her hangi bir aday ülke gibi değerlendirilmesinin yanlış olduğu mesajı verilmekte ve Avrupa Birliğinin bu aşamada GKRY'ne ancak soruna bir çözüm sağlandıktan sonra üyeliğinin değerlendirilebileceği hususunu iletmesi gerektiği vurgulanmaktadır. AB ülkeleri temsilcileri genel olarak bu görüşlerimizi kabul etmekte, uzun yıllardır çözüm getirilemeyen Kıbrıs sorununun her hangi bir biçimde Birlik içine ithal edilmesini istemediklerini, ancak 1999 Helsinki zirve kararları uyarınca bunu "Kıbrıs'ın Avrupa Birliğine üyeliği için bir ön koşul olmadığını", bununla beraber sorunun çözümlenerek adanın bir bütün olarak Avrupa Birliğine katılmasını tercih ettiklerini belirtmektedir.

7. Ülkemiz Avrupa Birliği ile ilişkilerini bir ortaklık ilişkisi olarak değerlendirmektedir. Bu çerçevede yasalarımız ve uygulamalarımızın Avrupa Birliği normlarına uygun olması bu ortaklığın en tabi gereğidir. Bu nedenle tüm aday ülkeler yasal düzenlemelerini yaparken Avrupa Birliği normlarına uygunluğunu dikkate almaktadırlar. Bu çalışmalar sırasında ülkemizin öncelikleri esas alınmakta, Avrupa Birliği normlarına uyum sağlanmasına gayret edilmektedir.

8. Türkiye'nin Avrupa Birliğiyle ilişkisi Aralık 1999 Helsinki zirvesi ile yeni bir aşamaya girmiştir. Söz konusu zirvede Türkiye'nin adaylığı resmen tanınmış ve Avrupa Birliğine tam üye olabilmesi için bir katılım öncesi strateji izlenmesine karar verilmiştir. Son olarak Laeken zirvesinde de Türkiye'nin tam üyelik müzakerelerine başlaması için bazı cesaret verici ifadeler bulunmaktadır. Bu durumda Türkiye'nin tam üyelik müzakerelerine başlama imkanı daha çok atacağımız adımlara bağlıdır. Türkiye Avrupa Birliği ile ilişkilerini hiçbir zaman Gümrük Birliği ile sınırlı görmemekte ve tam üyelikte ısrar etmektedir.